

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามในกลุ่มประชากร 3 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ 21 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 62 คน และนิสิตฝึกสอน 150 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากอาจารย์นิเทศก์ร้อยละ 86 อาจารย์พี่เลี้ยงร้อยละ 85 และนิสิตฝึกสอนร้อยละ 89

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาการร้อยละและหาค่าความแปรปรวนระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม นำเสนอในรูปแบบตาราง บทความและบรรยายผลการวิจัยพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง และมีอายุระหว่าง 30-34 ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 1-5 ปี การนิเทศการฝึกสอนมีประสบการณ์ระหว่าง 1-5 ปี มีนิสิตฝึกสอนที่จะต้องทำการนิเทศท่านละ 5-10 คน และมีชั่วโมงในการนิเทศสัปดาห์ละ 4-8 ชั่วโมง อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ทำการสอนในวิชาภาคปฏิบัติ และได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชาการสอนพลศึกษา และส่วนใหญ่มีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก

2. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 25-27 ปี และส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงระหว่าง 1-2 ปี มีชั่วโมงในการสอนสัปดาห์ละ 16-18 ชั่วโมง รับผิดชอบนิสิตฝึกสอน 1-2 คน และสอนใน ระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่เคยได้เรียน หรืออบรมเกี่ยวกับวิชาการนิเทศการสอนวิชา
พลศึกษา และส่วนใหญ่มีงานต้องรับผิดชอบมาก

3. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับนิสิตฝึกสอน

นิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่เป็นชาย และมีอายุระหว่าง 20-22 ปี ทำการสอน
ในโรงเรียนสหศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขาเรียนในมหาวิทยาลัย หลักสูตร 4
ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นครูมาก่อน และไม่ได้เรียนในระหว่างฝึกสอน นิสิตต้องเป็นผู้ควบคุม
และฝึกสอนนักเรียนนอกเหนือไปจากการสอน จึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบมาก

4. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

อาจารย์นิเทศมีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับความยาก
ลำบากในการวางแผนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ความยากลำบากในการตั้งวัตถุประสงค์
ประสงค์ในการสอนเชิงพฤติกรรม ความยากลำบากในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และไม่เห็นขอบพร้อม และขาดความรู้ในการแก้ไขข้อบก-
พร่องได้อย่างรวดเร็วถูกต้องทั่วถึง

อาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับความยาก
ลำบากในการวางแผนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าปัญหาที่นิสิตฝึกสอนประสบคือความยากลำบาก
ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถและความสนใจ

5. ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่

อาจารย์นิเทศมีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาด
ความคิดริเริ่มในการคัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม ขาดการใช้เครื่องมือ
มือทางโสตทัศนูปกรณ์มาช่วยสอน สถานที่ในร่มมีไม่เพียงพอสำหรับการสอนพลศึกษา
สนามไม่แยกเป็นสัดส่วน เช่น เด็กเล็กกับเด็กโตเล่นร่วมกัน

อาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับสนามไม่
แยกเป็นสัดส่วน เช่น เด็กเล็กกับเด็กโตเล่นร่วมกัน

นิสิตฝึกสอนมีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตฝึกสอนประสบคือขาดการใช้เครื่องมือทางโสตทัศนูปกรณ์มาช่วยสอน สถานที่ในร่มไม่เพียงพอสำหรับการสอนพลศึกษา สนามไม่แยกเป็นสัดส่วน เช่น เด็กเล็กกับเด็กโตเล่นรวมกัน และไม่รู้จักใช้แหล่งวิชาในชุมชนให้เป็นประโยชน์ในการสอน

6. ปัญหาเกี่ยวกับการปกครองชั้นเรียน

อาจารย์นิเทศก์และนิสิตฝึกสอนมีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับ จำชื่อนักเรียนได้ไม่ครบทุกคน และจำนวนนักเรียนมากเกินไปที่จะดูแลรับผิดชอบได้ทั่วถึง

อาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับ จำชื่อนักเรียนได้ไม่ครบทุกคน

7. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน

อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนขาดระเบียบวินัย ขาดความสามารถในการนำทักษะไปใช้ให้เป็นประโยชน์และต้องการเล่นกีฬาโดยอิสระมากกว่าที่จะให้นิสิตฝึกสอนสอน

อาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ น้อยมาก

นิสิตฝึกสอนมีความเห็นว่าปัญหาที่ประสบคือ นักเรียนขาดความสามารถในการนำทักษะไปใช้ให้เป็นประโยชน์

8. ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน

อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่เรียนเป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนขาดแคลนหนังสือ คู่มือการสอน สำหรับคนควา

อาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ น้อยมาก

นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าปัญหาที่นิสิตประสบคือ โรงเรียนขาดแคลนหนังสือ คู่มือการสอน สำหรับคนควา

9. ปัญหาเกี่ยวกับนิสิตฝึกสอน

อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับขาดความรู้และความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง กังวลเกี่ยวกับผลการฝึกสอนที่คาดว่าจะได้รับ

ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนมีความเห็นว่านิสิตฝึกสอนประสบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ น้อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับปัญหาคำถามการเรียนการสอน การปกครองชั้นเรียน คำนักเรียน และอาจารย์นิเทศก์ ผลปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับปัญหาคำถามอุปกรณ์ โรงเรียน นิสิตฝึกสอน และอาจารย์พี่เลี้ยง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบรายคระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์พี่เลี้ยง และ ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์พี่เลี้ยง เกี่ยวกับปัญหาคำถามอุปกรณ์และสถานที่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวนี้ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับดังกล่าว

ผลการทดสอบรายคระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์พี่เลี้ยง เกี่ยวกับปัญหาคำถามโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนิสิตฝึกสอน และระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวนี้ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับดังกล่าว

ผลการทดสอบรายครูระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์พี่เลี้ยง ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนิสิตฝึกสอน และระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์พี่เลี้ยง เกี่ยวกับปัญหาค่านิสิตฝึกสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการทดสอบรายครูระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์พี่เลี้ยง เกี่ยวกับปัญหาค่านอาจารย์พี่เลี้ยง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนิสิตฝึกสอน และอาจารย์พี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวนี้นี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับดังกล่าว

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

นิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่ จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการตัดสิน ในการจัดนิสิตประจำสหวิทยาเขตเกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่ไม่เพียงพอ

การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ส่วนใหญ่ทุกโรงเรียนส่งเข้าร่วมแข่งขัน นิสิตต้องทำหน้าที่ฝึกซ้อมนักกีฬาเตรียมตัวไปแข่งขัน

ทางด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ ส่วนมากทุกโรงเรียนที่นิสิตไปฝึกสอนมีการจัดนิสิตทำหน้าที่เป็นผู้เสนอแนะกิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมพิเศษสำหรับเด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกาย โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัด แต่นิสิตก็พยายามเรียกเด็กที่มีความผิดปกติมาเข้าร่วมในกิจกรรมทางพลศึกษาบาง

นอกจากนี้อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติมดังนี้คือ

ก. อาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์ได้เสนอแนะว่าอาจารย์นิเทศก์พลศึกษา ควรได้ศึกษาวิชาชีพการสอนพลศึกษา วิชาการนิเทศพลศึกษา และจิตวิทยา และควรจัดให้มีการสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ทางพลศึกษาในเรื่องหลักเกณฑ์การประเมินผลของนิสิตฝึกสอน หลักสูตรพลศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา ควรจัดให้มีการสัมมนานิสิตฝึกสอนสัปดาห์ละหนึ่ง

ครั้ง และควรให้นิสิตฝึกสอนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ นิสิตฝึกสอนพลศึกษาควรเป็น ผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ พร้อมกับ ได้ขอเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนของนิสิตพลศึกษา ดังนี้

1. ระยะเวลาของการฝึกสอนควรมีประมาณ 9 สัปดาห์
2. ในการพิจารณาส่งนิสิตฝึกสอนไปสอนในโรงเรียนต่าง ๆ นั้น โรงเรียน จะต้องมียุอุปกรณ์และสถานที่ที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และกิจกรรมที่จัด พร้อมทั้งส่งเสริมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนจริง ๆ
3. อาจารย์นิเทศก์ควรมีหน้าที่นิเทศการสอนอย่างเต็มที่
4. มีคณะกรรมการสำหรับจัดดำเนินการ เกี่ยวกับการฝึกสอนโดยตรง
5. จัดประชุมการณ์ให้นิสิตฝึกสอนได้สอนจริง ๆ เป็นการเตรียมตัวก่อนออกฝึกสอน
6. ศึกษารายละเอียดของโรงเรียนที่จะส่งนิสิตไปฝึกสอน เช่นวิชาที่เปิดสอน ในโรงเรียน กิจกรรม นโยบายของโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการแนะนำแก่นิสิตฝึกสอน
7. จัดสอนวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตรในระดับที่นิสิตฝึกสอน
8. อบรมนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติ

ข. อาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ขาดความสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศก์ ทำให้ขาดการประสานงานกัน ทำให้รู้สึกว่ามีไม่ส่วนร่วมในโครงการฝึกสอนของมหาวิทยาลัย ส่วนปัญหาในการให้คำแนะนำ นิสิตไม่ยอมขอคำแนะนำจากอาจารย์พี่เลี้ยง และได้เสนอแนะว่าอาจารย์พี่เลี้ยง 1 คน ควรรับผิดชอบนิสิตฝึกสอน 2 คนในแต่ละผลัด ให้มีการปรึกษากับนิสิตสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ควรมาฝึกสอนผลัดเปลี่ยนภาคต้นภาคเดียว นอกจากนี้ยังได้ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดฝึกสอนของนิสิตพลศึกษา ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ควรมาทำการนิเทศการสอนให้มากที่สุด

2. พิจารณาจัดส่งนิสิตที่มีความสามารถในทักษะต่าง ๆ ให้ตรงตามความต้องการของโรงเรียน
3. จัดส่งรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนของมหาวิทยาลัย ให้แก่โรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศ
4. ปลูกฝังให้นิสิตฝึกสอนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และให้ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
5. นิสิตควรปรับปรุงทักษะกีฬาพื้นฐานต่าง ๆ ให้มากขึ้น
6. จักรยะเวลาการฝึกสอนตลอดปี
7. เสริมสร้างประสบการณ์การฝึกสอน เช่นการไปดูการสอนโรงเรียนต่างๆ ในสภาพแตกต่างกัน
8. การวัดผลของทางมหาวิทยาลัย ควรพิจารณาคะแนนของอาจารย์พี่เลี้ยงมากขึ้น
9. สรุปผลการสัมมนาการฝึกสอนส่งไปทางโรงเรียนด้วย
10. นิสิตฝึกสอนรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 2 ควรมีการติดต่อประสานงานกัน

ค. นิสิตฝึกสอน

นิสิตฝึกสอนต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยจัดการปฐมนิเทศก่อนออกฝึกสอนเรื่องหลักสูตรในระดับชั้นที่ทำการสอน วิธีการวัดผลการฝึกสอน และต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยให้บริการข้อมูลประกอบการสอน หนังสือประกอบการสอน และยังให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนของนิสิตพลศึกษา ดังนี้

1. ควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกสอนให้มากขึ้น คือฝึกสอนหนึ่งภาคเรียน
2. ควรเพิ่มจำนวนผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียมโครงการสอนให้มากขึ้น
3. ให้มีการฝึกสอนในโรงเรียนต่างจังหวัด
4. จัดนิสิตฝึกสอนที่มีความสามารถตรงตามที่โรงเรียนได้แจ้งความประสงค์มา
5. ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนที่จะไปฝึกสอน ให้นิสิตทราบก่อนเลือกโรงเรียนฝึกสอน

6. การลดจำนวนครั้งการสัมมนาฝึกสอนในหน่วยลงเลือกหัวข้อที่มีความจำเป็นในการฝึกสอนจริง ๆ
7. ปรับปรุงมาตรฐานการวัดผลฝึกสอน
8. มีการติดต่อประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัย กับโรงเรียนที่ส่งนิสิตไปฝึกสอน
9. ควรจัดประสบการณ์การสอนให้แก่นิสิตให้มากที่สุด
10. อาจารย์นิเทศก์ควรนิเทศการสอนนิสิตฝึกสอนอย่างเดี่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีวัยเหมาะสมในงานการนิเทศ และอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาโท แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์เฉลี่ยมีความเหมาะสมพอสมควร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แคน บอย คูก (Dan Boy Cooke) เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาโท มีความรู้ในเรื่องการนิเทศพอสมควร และเป็นผู้ประสบความสำเร็จในด้านการสอนมาแล้ว เป็นเวลา 3-5 ปี ในการพิจารณาคัดเลือกอาจารย์นิเทศก์ เพื่อทำหน้าที่นิเทศการสอนในโครงการ นอกจากจะคำนึงถึงคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว ควรพิจารณาถึงคุณลักษณะส่วนตัว บางประการด้วย ได้แก่ ความรับผิดชอบอย่างสูงในหน้าที่การงาน ความทันสมัย ความเฉลียวฉลาด ความยุติธรรม ความเป็นประชาธิปไตย และมีมนุษยสัมพันธ์¹
2. อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทางการสอนน้อยมาก คือส่วนใหญ่เคยทำการสอนมาแล้ว 1-2 ปี สำหรับจาร์ตัน (Dalton) ได้พบว่า ประสบการณ์เป็น

¹ Dan Boy Cooke, "Quantitation Standards for the Implementation of Quantitative Standard in Student Teaching Program," Dissertation Abstracts 20 (February, 1960). 3645 A.

สิ่งสำคัญและจำเป็นมากสำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง¹ นอกจากนั้นลิตเติลจอห์น (Littlejohn) ได้ทำการวิจัยพบว่า "การคัดเลือกบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง ต้องพิจารณาเป็นพิเศษ โดยอาจดูจากความต่องานที่จะทำหน้าที่ร่วมกับนักศึกษาฝึกสอนอย่างแท้จริง และดูจากความสำเร็จในการสอนของครูผู้นี้"² ดังนั้นจึงไม่ควรอย่างยิ่งที่จะให้อาจารย์ใหม่หรือผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาทำหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง

3. ผลการวิจัยพบว่า ทั้งอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง มีงานที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป เพราะต้องทำงานสอนในมหาวิทยาลัยและโรงเรียนพร้อมทั้งงานคานการนิเทศนิสิตฝึกสอนด้วยโดยเฉลี่ยเพราะนอกเหนือจากงานสอน และการนิเทศการสอน ยังต้องรับหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุมกีฬาต่าง ๆ อาจารย์ทางวิชาการ จึงทำให้งานคานการนิเทศนิสิตฝึกสอนหรือการให้คำแนะนำแก่นิสิตลดน้อยลง ประสิทธิภาพในการฝึกสอนก็ลดน้อยลงด้วย ผู้วิจัยเห็นว่านิสิตฝึกสอนควรได้ฝึกสอนเพื่อเป็นการทดลองปฏิบัติหาประสบการณ์ตรงเพื่อเพิ่มพูนทักษะการเป็นครู หรือเพื่อนำเอาทฤษฎีทางการศึกษาหรือจิตวิทยาไปทดลองใช้ในโรงเรียนฝึกสอน โดยมีอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ เมื่อเป็นดังนี้นิสิตฝึกสอนจะได้รับประสบการณ์และทักษะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วดีกว่าปล่อยให้ให้นักเรียนผู้ฝึก ๆ ถูก ๆ ด้วยตนเองตามลำพัง ปราศจากคำแนะนำที่ทอง

¹ Robert E. Dalton, "A comparative Appraisal of Supervising Teacher and Student Teacher Performance as an Evaluation Technique in Student Teaching Program," Dissertation Abstracts 20 (August, 1959) : 890-891 A.

² Walter L. Littlejohn, "The Relationship Between Certain Criteria Employed in the Selection of Supervising Teachers and Judgments of Student Teachers and College Supervisors," Dissertation Abstracts 25 (October-December, 1966) : 1284 A.

ทางให้ ซึ่งกว่าจะสอนได้ก็เสียเวลานาน และเป็นผลร้ายแก่เด็กนักเรียนด้วย

4. เกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่สอนวิชาพลศึกษานั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา เพราะการศึกษาทางด้านพลศึกษาอาศัยกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางกาย และการเรียนด้วยการกระทำ ฉะนั้นจึงถือว่า "สถานที่หรือสนามที่ใช้สอนกิจกรรมพลศึกษานั้นเปรียบเสมือนห้องปฏิบัติการของพลศึกษา" ถ้าขาดสถานที่และอุปกรณ์ที่จะกระทำกิจกรรม ก็ทำให้การเรียนพลศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และอาจจะทำให้นักเรียนได้รับบาดเจ็บได้¹

5. สำหรับปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ นิสิตฝึกสอนขาดความคิดริเริ่มในการคัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมและขาดการใช้เครื่องมือทางโสตทัศนูปกรณ์มาช่วยสอน ซึ่งจะช่วยให้การสอนพลศึกษาได้ผลดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยคิดว่าการจัดอบรมให้นิสิตครูจักวิธีการผลิตอุปกรณ์ทางพลศึกษา วิธีการใช้อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ และวิธีการเก็บรักษาอุปกรณ์ทางพลศึกษา เพื่อทำให้นักเรียนแก้ปัญหาในข้อนี้ได้

6. ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาการสอนหลายประการ ตามความเห็นของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง ปัญหาของนิสิตประสบมากคือ ความยากลำบากในการตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนเชิงพฤติกรรม ความยากลำบากในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และไม่เห็นขอบบ่งชี้ และขาดความรู้ในการแก้ไขขอบบ่งชี้ได้อย่างรวดเร็วถูกต้องทั่วถึง ส่วนความคิดเห็นของนิสิต เขาประสบปัญหาเกี่ยวกับความยากลำบากในการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามขีดความสามารถ และความสนใจ ปัญหาต่าง ๆ เป็นทักษะที่จำเป็นในการสอนทั้งนั้น เมื่อมาพิจารณาอย่างลึกซึ้ง จะเห็นได้ว่าปัญหาการสอนน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่นิสิตฝึกสอนมีประสบการณ์สอนน้อยเกินไปและทั้งยังขาดความมั่นใจในตนเอง

¹ วรรศักดิ์ เพ็ชรชอบ, หลักการและวิธีสอนพลศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา

จึงควรจัดให้นิสิตได้มีโอกาสใกล้ชิดสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงมากกว่าเดิม นอกจากนี้ควรได้มีการตระเตรียมวางแผนการสอนล่วงหน้าไว้เป็นอย่างดีทุกครั้งก่อนสอน และในการสอนวิชาวิธีสอนพลศึกษาควรจะฝึกหัดให้นิสิตได้วางแผนการสอนและฝึกหัดการตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมทุกครั้งที่มีการสอนวิชาพลศึกษา และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยมีอาจารย์คอยช่วยแก้ไขแนะนำอย่างใกล้ชิด

7. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนนิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเรื่องนักเรียนขาดระเบียบวินัย ขาดความสามารถในการนำทักษะไปใช้ให้เป็นประโยชน์ และต้องการเล่นกีฬาโดยอิสระมากกว่าที่จะให้นิสิตฝึกสอนสอน เมื่อมาดูข้อมูลเกี่ยวกับนิสิตฝึกสอนพบว่า นิสิตไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และการวางตัวเป็นกันเองกับเด็กนักเรียนเกินไปทำให้ไม่สามารถควบคุมเด็กนักเรียนได้ นิสิตต้องปรับปรุงเรื่องดังกล่าวก็จะแก้ปัญหาได้ และอีกสิ่งหนึ่งถ้า นิสิตจัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนแล้ว ก็คงจะแก้ปัญหาเด็กชอบเล่นอิสระไปได้ ดังผลการวิจัยของ มายเรล และไอด้า (Myrle and Ida) ที่ว่าความสนใจที่จะเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนมากน้อยเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับแผนการสอนของครู และความสามารถในการจัดทบทเรียนให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน¹ ดังนั้นนิสิตฝึกสอนจึงควรสำรวจความต้องการและความสนใจของนักเรียน ในการเรียนพลศึกษาและวางแผนการสอน และจัดกิจกรรมพลศึกษาให้อยู่ในความสนใจของนักเรียน และพยายามจัดสถานที่ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเล่นหลังจากที่เรียนกิจกรรมพลศึกษาในเวลาว่างต่าง ๆ โดยมีนิสิตฝึกสอนคอยช่วยแนะนำอยู่ ทำให้การเรียนพลศึกษาได้ผลที่สุด

¹ James J. Myrle and Webb M. Ida, "Why Girls "Sit out" During Physical Education Lessons," Physical Education 57 (November, 1965): 75-81.

8. ผลการวิจัยในโรงเรียนที่นิตไปฝึกสอน การจัดโครงการผลศึกษาของโรงเรียนยังไม่ครบทุกโครงการ ซึ่งในการจัดโครงการผลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย 5 โครงการ

- 1) โครงการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน
- 2) โครงการจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน
- 3) โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
- 4) โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
- 5) โครงการจัดกิจกรรมผลศึกษาสำหรับนักเรียนที่ไม่สมประกอบ¹

ส่วนใหญ่โรงเรียนที่นิตไปฝึกสอนจัดโครงการสอนผลศึกษาในชั้นเรียนทุกโรงเรียน และเน้นหนักไปในทางโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน มากกว่าการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุให้ความมุ่งหมายของผลศึกษาคงจุดไปเพราะ "การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งหวังเอาชนะเพื่อชื่อเสียงของโรงเรียนเท่านั้น มิได้มุ่งหวังเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์หรือเพื่อประโยชน์จากการกีฬาแต่อย่างใด นอกจากนั้นการแข่งขันกีฬายังเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาทกันอีกด้วย"² ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เราควรจะมามองถึงการจัดการแข่งขันภายในโรงเรียนเสียก่อน เพราะจุดมุ่งหมายในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแข่งขัน เด็กนักเรียนก็จะมีประสบการณ์ในการแข่งขัน การจัดการแข่งขัน เป็นกรรมการตัดสินกีฬา และหัดเป็นผู้ตัดสินกีฬาที่รู้จักแพ้ชนะภายใต้การควบคุมของครูอาจารย์อย่างใกล้ชิดแล้ว

¹ ฟอง เกิดแก้ว สวัสดิ์ ทรัพย์จางค์ และบรรจง คณะวรรณ, การผลศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (พระนคร : วัฒนาพานิช, 2515), หน้า 2

² ทองสุข รัตนศรีวงศ์, "ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), หน้า 2

จึงจะส่งแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ซึ่งเราคัดเลือกตัวแทนจากผู้ที่มีความสามารถที่สุดในโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขัน สำหรับโครงการจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการชักจูงนักเรียนให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

โครงการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับนักเรียนที่ไม่สมประกอบ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำเพราะคิดว่ามันเป็นเรื่องที่เกิดความสามารถ แต่ความจริงแล้วเป็นหน้าที่ของครูพลศึกษาทุกคนจะต้องตรวจดูความผิดปกติของนักเรียน และสืบแก้ไขโดยเร่งด่วนโดยใช้กิจกรรมทางพลศึกษาแก้ไข เช่น จัดกิจกรรมที่สอนส่งเสริมบุคลิกภาพของนักเรียนเกี่ยวกับการนั่ง ยืน เดิน การวิ่ง จัดกิจกรรมแก้ไขความผิดปกติทางร่างกายที่พอจะแก้ไขได้ เช่น เดินเท้าแบะ หลังโกง จัดกิจกรรมให้นักเรียนที่มีความผิดปกติได้มีส่วนร่วมเข้าเล่นควย และถ้านักเรียนมีความผิดปกติมาก ก็จัดส่งไปยังโรงพยาบาลที่มีการรักษา

ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย

1. คณะกรรมการดำเนินการฝึกสอน ควรวางแผนดำเนินการฝึกสอนตลอดปีไว้ให้แน่นอนว่ารายการที่จะต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง ช่วงเวลาไหนทำอะไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น การสำรวจความต้องการของโรงเรียน การแจ้งให้หนังสือเลือกโรงเรียน และอื่น ๆ

2. ทางมหาวิทยาลัยควรจะได้ปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาวิชา โดยจัดให้หนังสือได้เรียนวิชาบังคับทางพลศึกษาที่เปิดในระดับชั้นประถมและมัธยมศึกษาทุกวิชา ก่อนออกฝึกสอน เพราะวิชาเหล่านี้จะเป็นประโยชน์มากเมื่อนิสิตออกฝึกสอน

3. ควรจัดประสบการณ์วิชาชีพก่อนออกฝึกสอนโดยให้มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ฝึกทักษะในวิชาบังคับทางพลศึกษา ทำโครงการสอน ทำบันทึกการสอน และทำการสอนจริง ๆ อย่างน้อยคนละ 2-3 ครั้ง หลังจากเรียนทฤษฎีการสอนแล้ว

4. มหาวิทยาลัยควรเพิ่มจำนวนอาจารย์นิเทศก์ให้มากขึ้น มีประสบการณ์ในการนิเทศ หรือมีความรู้ในการนิเทศ ออกสังเกตการสอน และควรมีโครงการสัมมนาให้ความรู้อาจารย์นิเทศก์

5. การศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและครูที่เลี้ยง ว่าเหมาะสมที่จะส่ง นิสิตไปฝึกสอนหรือไม่ ถ้าโรงเรียนไม่พร้อม หรือไม่ช่วยพัฒนาการฝึกสอนให้ดีขึ้นไม่ควรส่ง ไป

6. ระยะเวลาในการฝึกสอน ควรให้นิสิตได้ฝึกสอนตลอดภาคเรียน เพื่อให้ นิสิตมีประสบการณ์ในการสอนมากขึ้น และสามารถที่จะเตรียมตัวจัดโครงการพลศึกษาให้ ครบทุกอย่าง เช่นการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน และกิจกรรมพิเศษสำหรับเด็กที่มีความผิดปกติ ทางด้านร่างกาย เพราะโครงการเหล่านี้ จะต้องใช้ระยะเวลาเตรียมงานมาก ช่วงระยะ การสอนแต่ละผลัดนั้นสั้นเกินไปไม่สามารถจะจัดกิจกรรมได้ทัน

7. การสัมมนาการสอน ควรจัดให้มีขึ้นในวันราชการและทำการตกลงกับ โรงเรียนไม่ให้จัดให้สอนในวันนั้น และการมีนโยบายให้นักศึกษาที่จะฝึกสอนเทอมต่อไป เข้าฟังปัญหาการฝึกสอนของนิสิตรุ่นก่อนในวันสัมมนาครั้งใหญ่ด้วย

8. ทางงานโสตทัศนศึกษา ควรจะจัดเป็นหน่วยรวบรวมอุปกรณ์ที่นิสิตประดิษฐ์ ขึ้นและไม่ใช่แล้วจัดบริการให้นิสิตฝึกสอนยืมและนิสิตเองควรมีนโยบายแลกเปลี่ยนอุปกรณ์ การสอนในวิชาเดียวกันระหว่างโรงเรียน เป็นการแก้ปัญหาการผลิตและปัญหาค่าใช้จ่าย ในการทำอุปกรณ์การสอนที่นิสิตประสบอยู่

9. แบบฟอร์มบันทึกการสอนควรถูกกำหนดให้แน่นอน และชัดเจนว่าต้องการแบบ ไหน ให้เข้าใจตรงกันทั้งนิสิตฝึกสอน ครูที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ทุกคน ควรมีการ แก้ไขให้เป็นฟอร์มที่รัดกุม

10. อาจารย์นิเทศก์ควรไปนิเทศนิสิตฝึกสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนิสิตจะได้ ทราบผลการสอนของตนเองเป็นระยะ ๆ และจะได้ปรับปรุงแก้ไข

11. อาจารย์นิเทศก์ควรจะร่วมปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่เลี้ยง เกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานของนิสิตฝึกสอน เพื่อจะได้คำแนะนำแก่นิสิตฝึกสอนให้สอดคล้องกันได้

ข้อเสนอแนะต่อนิสิตฝึกสอน

1. นิสิตควรเตรียมตัวให้พร้อมก่อนออกฝึกสอน นิสิตต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชา วิธีสอน อุปกรณ์ การวัดผล ให้เข้าใจแจ่มแจ้ง นิสิตก็จะประสบผลสำเร็จในการฝึกสอนอย่างมาก

2. นิสิตควรมีความรับผิดชอบในการฝึกสอน และควรเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3. นิสิตควรมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีเหตุผล

4. ควรมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกสอนและอาชีพครู

5. การวางตัว และการแต่งกายให้เหมาะสม จะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพให้เด่นเป็นอย่างดี

6. พยายามทำจิตใจให้ร่าเริง ไม่หมกมุ่นหรือกังวลใจมากเกินไปพยายามทำการสอนให้ดีที่สุดเท่าที่ตนสามารถทำ

7. ในการสัมมนา พยายามนำปัญหาที่สำคัญที่แก้ไขยังไม่สำเร็จ มาอภิปรายเพื่อหาช่องทางที่จะแก้ไขต่อไป

8. นิสิตฝึกสอนควรหมั่นเอาใจใส่การสอนของตนเองอยู่เสมอ และพยายามขอคำแนะนำจากอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรได้ทำการวิจัยในปัญหาการฝึกสอนวิชาพลศึกษาของนิสิตฝึกสอน จากผลของการสัมมนาฝึกสอนทุกปี เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการฝึกสอนต่อไป